

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Gorje temu, po katerem pohujšanje pride!

„Illustriertes Weihnachtsbuch für Jung und Alt; izdal dr. Herman Weichelt, I. Jahrgang, Asch in Böhmen, samozaložba, 1882“, je prepovedalo c. k. ministerstvo za uk in bogočastje z okrožnico do vseh deželnih vlad, za šolske knjižnice, ker je nesposobno za šolsko mladino in ima se odstraniti, ako je kje po šolskih knjižnicah.

Pri tej priliki se nam zdi potrebno spregovoriti nekoliko o nakupovanju knjig, bodisi za šolske ali za učiteljske knjižnice. Pred vsem bi bilo treba v spomin poklicati učiteljem in vsem, ki imajo tukaj kaj govoriti, star pregovor: „ne kupujte mačka v vreči“, t. j., ne vrjemite priporočilom, naj so še tako vabljiva, kajti v novejših časih se piše in potem priporoča in za učeno delo razglasa, kar je v vednostnem oziru silo plitvo, kar pa se tiče vere in npravstva, je dostikrat zelo škodljivo, verjemite, vednost ne dela tako velikanskih skokov, da bi se vse čez noč že zastaralo, pedagogična načela prave izreje so pa že tako stara, kakor je človeški rod. Neskušen človek, dobivši tako knjigo, jo prebira, in verjame potem vse, kar tu najde zapisanega. Ako pa kdo sam zá-se kupi tak humbug, druge škode ni, da je denar, ako ne zavrgel, pa vsaj slabo obrnil. A vse drugače je, ako človek, naj bode že ta ali oni, take knjige, katerih še morda sam ne pozna in je slišal, da so jih drugi hvalili, potem sam hvali in v nakupovanje priporoča in se potem take knjige kupujejo n. p. za učiteljske knjižnice. Zlo potem ostane stanovitno in pohujšanje se trosi od roda do roda dotlej, dokler se take knjige beró.

Iz tega lahko vsak razvidi, da to ni tako malenkostna stvar, kakor se vidi na prvi po-

gled, in v takih stvareh bi človek mogel klicati s psalmistom: „mojih prikritih pregreh, očisti me!“

Take zanikerne knjige, kakor sem jih sedaj omenil, so med drugimi tudi: „Brehms Thierleben“, katero smo tu in tam slišali priporočevati. O ti knjigi je ob kratkem po vsem opravičena kritika ta-le: v vednostnem obziru je knjiga silno plitva, novega se nihče ne boče kaj iz nje naučil, kdor išče vednosti, bode se iz drugih enacih knjig mnogo več naučil, a vernemu kristjanu, da ne rečem katoliku, je „Brehms Thierleben“ silo spodtakljiva knjiga, ker pisana je iz stališča vsebožanstva (panteizma), živali so pri njem razumna bitja, ki se zavedajo svojih dejanj — čuda, da ni še napisal kazenskega zakonika za dobra in zla dela psov, opic in drugih po njem razumnih in zavednih žival.

Pri ti priliki nam je še nekaj v peresu, naj še to zapišemo. Pri učiteljskih konferencah slišimo priporočevati skoraj le nemške knjige — „exceptis excipiendis“. Naročevanje slovenskih znanstvenih knjig se menda samo po sebi razumeva, ali pa se učitelji nadejajo, da jih bode tako ali tako kak rodoljub podaril, ali kaj? po tisti prislovice namreč, kakor je rekel trgovec prijatelju: tebi, ki si moj prijatelj, sem blago dražje zaračunal, „ker dobička moram iskati pri prijateljih“. Dobro vem, kaj se mi bode na to reklo: jaz ne kupujem svile pri šivilji; ako hočem znanstvene knjige brati, berem jih v nemškem viru, ne iščem za to slovenske prestave.

Na to le ta-le kratek odgovor: ako bode n. pr. ljudski učitelj vse to prebavil, kar je v vednostnem obziru v slovenskem jeziku pisane, bode mnogo znal, morebiti toliko, da mu v ljudski šoli ne bo nikdar vsega tega treba. Ni pa tudi resnično, da bi v sloven-

skem jeziku imeli same prestave, kdor to trdi, ne pozna najnovejših del naših pisateljev, n. pr. Jensenkota, Erjavca i. dr. Ni je stroke, v kateri bi se v novejših časih ne bili poskušali naši pisatelji. Vse imamo, le ne znamo!

Časi so se že toliko spremenili, da se znanje sè slovenščine in pečanje z domačo literaturo nikomur, tudi ljudskemu učitelju ne bode v greh štelo, a učitelji rodoljubje najbolj s tem pokažejo, da podpirajo domače slovstvo, ako ne s peresom, vsaj z naročevanjem. Ako niso imeli prilike, izobraziti se v slovenskem jeziku v prirodnih ali enakih vednostih, naj pa zamujeno sedaj prihite, to velevali njih stan, to jim naklada tudi rodoljubna dolžnost.

Kar pa se tiče naročevanja knjig v nemškem jeziku, je pa treba vsestranske previdnosti, proč s knjigo, ktera zaničuje sveto vero, ktera hvalisa tako zvano humaniteto, a za katolike nima drugega nego psovke. Slovenski učitelji hočejo stati na svojih nogah, ne trpé, da bi se zatirale pravice narodnega jezika, naj se tudi v svojih pedagogičnih nazorih osvobodé nazorov nemških učiteljev, ne nemških, marveč ponemčevalnih nemško-liberalnih učiteljev, kajti med nemškimi učitelji najdemo vzorne krščanske učitelje, ki v svetnih vednostih ne zaostajajo, pa vsak povdarja svoje verno krščansko stališče. A kakor povsod, tako je tudi v pedagogiki, kričarji in drzni ljudje preupijejo druge krotkejšje in mirnejše vrstnike, potem pa se hvalijo; vse je za nami. A temu ni tako.

Katoliški učitelji imajo na Dunaji izvrsten pedagogičen list „Christlich-pädagogische Blätter“. Kdor bere ta list, najde tukaj vse drugačne nazore, kakor se navadno nahajajo po liberalnih šolskih časopisih, poleg tega ima vse najnovejše postave in ukaze in zve, kar se sploh novega nahaja na šolskem polju. List izhaja 5. in 26. vsacega meseca, in velja za

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Nekaj sem pa zdaj preskočil, namreč vas, po kateri sem šel. Pa ne zabavljati o potih, koder hodiš! Da le prideš, dobro je. Pridem pa in to v farovž. Čudno me gleda gospoda Matije notranjih zadev ministerstvo dveh udov, ko poprašam vstopivši po vladarji; pa poznalo me to ministerstvo ni in gospoda Matije ni bilo domá še. Nič ne de! Pa idemo še nekoliko po vasi proti cerkvi, akoravno je tema.

Ej, nekaj znanega. Tam pod cerkvijo je tista hiša, še zdaj gostilnica, kjer smo pred 23 leti trije dijaki sošolci: v pruski vojski ubiti Avgust Seemann, v ravno tisti vojski ob nogo prišli Leo Suppantseh, bivši vrednik „Lai-bacherce“, zdaj pa uradnik hranilnice, in pa jaz prebili tri dneve ob branji, kvartanji, pri-

povedovanji in bohinjskih žgancih in to zato, ker nas prehud dež ni pustil naprej. Krčmar nam je takrat tako malo računil za vse to, da je skoro neverjetno, akoravno sta imela Gustel in Leo dosti drobiža, jaz pač ne, ker taka okrogla stvar se me še zdaj noče toliko prijeti, da bi ponosno vdaril ob žep in bi tam zaevennilo tako, da bi kdo pred mojim bogastvom na kolena padel. Skoro sem hotel vkreniti gor, ker soba je bila razsvitljena, pa ravno pride dol možak čvrste gorenjske postave, ktere ga ogovorim.

„Ej, pa ne, da bi iskali gospoda brata?“ — reče brž.

Na, pasja noga! Doktor Tine, to je že drugi, ki me za Tebe obsodi! Pa se jézi Ti ali pa jaz, ali pa oba! Kako da se morejo ljudje tako motiti!

Toraj v gostilnico ne grem, marveč proti cerkvi navzgor, kjer je pa vse temno in gledajoči ljudje ne vedo, v kako vrsto človeških

stvari bi me djali. Nazaj! V farovži gospoda ni še domá, jaz pa se po hrvaški šegi kar polastim hišne pravice ter sedem za mizo. Gospodova „Marta“ prinese ga kozarec in ne dolgo, pa stopi v sobo gospod in:

„Oj, Jaka, Bog te spremi, če si res ti!“

„I, kaj pa da! Saj me ne boš hotel menda vreči v vodo, kakor takrat na črnuškem mostu v Savo, že veš, gospod Matija!“

To je bil prav domač pozdrav, kakoršen je med Gorenjci in starimi znanci. Segla sva si v roke in sedla za mizo na klop.

Že ta večer nama je bil prav domač. „Marta“ napravila je golaš in — bohinjske žgance. Pa saj človek ne veš, kaj so bohinjski žganci! Naj mi prinesó na mizo parizkih trifelnov, berlinskih „Klöße mit Butter“, dunajskih ocvrtih pišek, zagrebških puranov ali celó kranjskih klobas, pa naj postavijo zraven bohinjskih žgancev — po čem bom segel? Meniš mar, da po kaj drugem? Ne, vse bom

vse leto 2 gld. Izhaja in vreduje ga Janez Panholzer (Dunaj I. okraj, am Peter Nr. 9). Kdor ne verjame temu, naj pa poskusi, ako mu je mar za poučevanje, a ne samo za nečimurno branje, bode gotovo zadovoljen s tem listom.

Kar se tiče tistega „Brehms Thierleben“ morda učitelje to bega, da je Brehm svoje dni cesarjeviča spremljal po Ogerskem, kakor je bilo poprej brati na platnicah pisank. Res je, da je Brehm nekaj časa bil pri spremstvu svetlega nadvojvode in da ga je tudi spremljal na Španjsko. Prvi list, ki je menda poznal Brehmovo učenost in je svetu naznanil, kakšen učenjak je pri slavnem sinu slavnih katoliških vladarjev, je bil mahom zatrt, a pozneje se je to vendar le po svetu zvedlo in Brehm je bil odslovljen. Se ve, da to ni znano vsem, ki Brehma poznajo, a morda tudi hvalijo, a povedano naj bodo, tem, ki ne poznajo sladkega strupa, ki tiči v tistih mičnih pripovedicah, ktere tako mikavno zna Brehm pripovedavati v preljubeznjivih živalicah, ki so po vsem človeku podobne (?), samo da govoriti ne znajo, kakor nekteri pravijo. Človek pa se nikdar bolj ne poniža, kakor kedar se med živali uvrstuje, in žival ima za brate in sestre nižjega plemena, in pozabi, da žival v zemlji strohni in zgine, a človeški duh se povrne k Bogu nazaj, ki ga je v življenje poklical.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. novembra.

Avstrijske dežele.

Ob priliki otvorjenja *českega narodnega gledišča* v zlati Pragi zbrali so se zastopniki vseh slovanskih narodnosti v Avstriji pri slavnostnem banketu. Narodnjak in prvi voditelj češkega naroda dr. Rieger napil je prvo zdravico na presvitlega cesarja, v kateri se v živih besedah zahvaljuje za ravnopravnost, ki se je po njegovih besedah: „mir hočem imeti med svojimi narodi!“ med narodi razvijati jela in ktera bo tudi Slovanom do najvišjega razvitka pripomogla. V poljskem jeziku je napil dr. Weigl iz Krakovega. Romanecuk nazdravljajal je rusinsko, Hurbon slovaško in zastopnik našega naroda g. Hribar v slovenskem jeziku. Telegramov došlo je 340 in med temi 96 iz Galicije, jako lep dokaz slovanske vzajemnosti, 12 iz Rusije, 171 iz Morave in Slezije in 1 iz Ogerskega v madjarščini, ki so ga navzoči gostje z gromovito „Slava“ pozdravili.

potisnil v stran, to ti jej, jaz pa bom potegnil k sebi skledo bohinskih žgancev in ti ne boš nič dobil — — pač! prazno skledo. Po svetu premalo vedo, kaj so bohinski žganci, drugače bi pošiljali gostilničarji iz marsikterih mest kuharce v Bohinjo, učiti se umetnosti napravljanja žgancev h kmetiškim gospodinjam in celo dekletom. Kar tiho bodi, kdor misliš kaj reči zoper bohinske žgance, ker pravih gotovo še pokusil nisi.

Na, pa sva skup, gospod Matija! Nekaj stareja sva oba, kakor sva bila nekdanj, pa nič ne dé, saj bova še starejša, če Bog dá. Kaj sva govorila, nikomur nič mar, drugače bi bila odprla okna in ven upila ali „skoz okna ven govorila“, kakor je rekel še mladi, pa zelo modri poslanec gospod Krsnik v deželni zboru kranjskem takrat, ko si je služil ali morda celo že zaslužil „die Rittersporen“ — pardon! on še ne, pa drugi. Jaz sem hudoben, če to maram, pa vselej in zmiraj ne maram biti in ravno zdaj nisem bil, ker deželni zbor je že tako

Na severnem Českem se valovi narodnostnega gibanja tako visoko naraščajo, da čez bregove kipé in pluskajo na versko polje. Na severno Česko dohajajo pisma iz Nemčije, ki nagovarjajo ondodne Nemce k odpadu od katoliške cerkve, češ, da njih duhovščina ni dosti nemško-narodna, in da se v nemaške občine pošiljajo duhovniki, ki premalo nemški znajo, in so narodni Čehi. Sedanji čas je sicer preveč materijalističen, da bi posebno povdarjal verska vprašanja, a vendar se nahajajo v vsaki občini taki nemirni ljudje, ki so zmožni in pripravi, ljudi begati in zvoditi jih na kriva pota, od katerih odpraviti jih bi bila velika težava. Kakor so stvari sedaj, ima katoliški duhoven imeniten nalog, da vzdržuje verski mir in varuje verne odpada. Zato je pa treba, da je v narodnostnih vprašanjih skoz in skoz pravičen. Ako dobi ljudstvo pravih duhovnov, ki svojemu stanu čast delajo, potem se menda ne bode želelo duhovnov iz tujih krajev. Toda o takih stvarih govoriti je stvar silo kočljiva, dostikrat so ta vprašanja le skrivališče drugim prikritim namenom. — Najhujši zagovorniki razkola česke dežele v političnem oziru se nahajajo ravno v severnem kotu dežele na pruski in saksonski meji, in o tem vrlo tekmuje „Reichenberger Zeitung“ z litomišelsko („Leitmeritzer Zeitung“). Nekdanje vodje nemških Pemecev imenuje stare, diplomatične dedee, ki bodo odstopili in se umaknili čvrstejšim mlajšim delavcem. Ti Nemci žugajo, da se sklepom shoda, ki ima biti 25. t. m., ne bodo podvrgli, ako ne bodo jim ugajali in se ne izrekó za razdelitev dežele in za pasivno politiko.

Artska železnica. Leta 1864 pričeli so se dogovori v zgradbi té za celo Avstro-Ogersko preimenovalne železnice, toda skrajna levica, takrat še ustavoverci imenovana, vedela je vedno stvar zavleči. V svoji kratkovidnosti trdili so, da bo železnica edino le Ogrom pri njihovi žitni kupčiji zalegla in na onih račun Avstrijo oškodovala. Bali so se velikana Arla in trdili, da mu avstrijski tehniki niso kos. Leta 1880, ko je Taaffe zasedel stol prvega ministra, prišla je arlska železnica zopet na dnevni red in sedaj jo je avtonomistična večina državnega zbora toliko podprla, da so liberalci omagali in velikansko delo se je graditi začelo. Res je, da so krasni novci, ki jih arlska železnica stane, toda naloženi so dobro in nosili bodo zlate obresti, kajti železnica odpre naši trgovini najkrajšo pot v Švico in na Francosko, in francoska trgovina z Avstro-Ogersko in s Srbijo ni ravno malostna. Arlska železnica jo bode pa še desetkrat povzdignila.

Za rezerviste, ki so v zasobnih (privatnih) službah, izdalo je pravosodno ministerstvo na dolenje-avstrijsko odvetniško (advokatno) komoro naredbo, naj ona odvetnikom, ki imajo rezerviste v službi, naroča, kolikor mogoče na to gledati, da ljudje, ki morajo za 13 dni k vojaškim vajam, zaradi tega ne bodo služeb

pozabljen, da po deželi je že malokje kaj govora od njega, zato tudi midva od njega molčiva.

Mnogo besedi je bilo še med nama, rekla sva marsiktero; saj med prijateljskima ni prepira, le popraševanje, pozvedovanje in pojasnovanje. Ko gresta v posteljo, si podata roki in: „lahko noč!“

Pa je res lahka noč po takem dnevu in večeru. Poredni gospod Matija ti, zakaj me zbudiš še le, ko si že v cerkvi vse opravil in prišel ob devetih zjutraj nazaj? No, bodi ti odpuščeno, ker meni je dobro dela postelja. Hop! Uj! Stezujem roki in kmalu sem obut in oblečen. Gospod Matija je v tem že pri svojem notranjem ministerstvu naročil zajutrak zá-me; par okroglih in eliptičnih jajc je počilo, iz katerih bi bilo utegnito priti na svet še par nadepolnih petelinov ali „koketnih“ pišek ali vsaj vsacega pol. Tak je človek! Ni ga večega pokončevalca narave in tega, kar bi se moralo roditi ali vsaj izvaliti.

zgubovali, kar se je do sedaj ondi dostikrat prigodilo.

Avstrijsko strelsko društvo je sprožilo leta 1880 misel, naj se osnuje *avstrijska mladostna bramba*, in v spomenici do presvitlega cesarja so to prošnjo podkrepili. Predsedništvo strelske zveze je dobilo te dni po e. kr. namestništvu odgovor, da presvitli cesar tega ne dovolijo.

Neodvisna stranka na Ogrskem je z 18 proti 10 glasovi zavrgla načrt postave o sklepanju zakonov med židi in kristjani. Komur so židje, njihov značaj in verski običaji znani, kateri jim celó umor iz verskih razlogov nad nežidi predpisujejo, bo iz sreča odobral, da se je postava zavrgla.

Vnanje države.

Oberdank, vojaški begun in zavrtni napadovalec našega cesarja, ki je bil lansko leto v Trstu obešen, postal je malik „*irredentovce*“. V Milanu izdali so knjigo pod imenom „galerija slavnih sovremenikov“, med kojimi je bila tudi Oberdankova slika. Policija je pa knjigo zasegla in prepovedala. Daleč so prišli Lahi, ki navadno morilce „slavnim možem“ prištevajo.

Na Srbskem so obsojeni k smrti trije kolovodje upornikov in so: pop Miloje, ki je že leta 1875 v kragujevaškem okraju upor napravil in je fanatičen privrženec Karadjordjevičev; učitelj Proulovič je bil poveljnik upornikov pri Boljevu in tretji je neki kmet, ki je lastnoročno tri meščane iz Banje ubil, ki so se mu vstavljali pod njegov uporni prapor stopiti. Kakor sedaj iz Beograda poročila dohajajo, so uporniki večinoma bolgarske in rumunske narodnosti, ki so se pred nekaj leti ob srbsko-bolgarski meji naselili, ter je bilo jako malo Srbov med njimi. Ljudje so bili, kakor smo to koj od začetka povdarjali, zapeljani in preslepljeni od radikalnih kolovodij in še danes ne vedo, zakaj so se uprli.

Pruski vladi se nič kaj ne mudi, da bi prenehal kulturni boj; kakor vsikdar, tako bi rada, da bi sv. Oče odjenjevali in umikovali svoje zahteve, a pruska vlada bi potem odjenjala, ko bi hotela. Pruski poslanec je zahteval, da bi odstopila nadškofa v Kolinu in Gnjazdanu na Poljskem. A zbor kardinalov o tem ni hotel nič slišati, obrnil se je pl. Schlözer do sv. Očeta. Ko tudi tam ni zvedel nič družega, kakor pri kardinalskem zboru, pa to ne ugaja pruskim kulturoborcem. Baron Schlözer je že dva meseca po svojem povratku v Rimu, in še le sedaj se je oglasil pri sv. Očetu. Iz tega se tedaj vidi, da se pruski vladi prav nič ne mudi, da bi nastopili na Pruskem boljši časi za katolike.

Deželni zbor pruski je otvoril 20. t. m. minister pl. Puttkamer. Prestolen nagovor povdarja vgodno denarstveno stanje. Letina preteklega leta ni bila povsod dobra, vendar to

Zdaj pa le ven, prijatelj! „Tukaj mi ne boš posedal po klopih“ — mi veli on — „tu imaš palico, izvirno bohinsko, pa hajdiva!“

„Saj res, kar vdrihni in poženi me!“

Stopiva čez prag in — aj!

„Pa to ni tvoja cerkev?“

„Kaj misliš! To je cerkev Srednje vasi ali stara bohinska farna.“

„Stoj — da si jo ogledam vsaj od daleč, ker jo je od tod res lepo videti.“

Gotovo! Solnce sije na ponosno, ob nanožji strmine gorenjskih višav tako rekši pripeto ali vsajeno cerkev z obzidjem. (Toda zdaj je ne morem popisati še tako, kakor se mi je pozneje pokazala v bliščavi lučič z grobov proti nebu puhtecih, toraj malo potrpljenja.) Zraven cerkve je videti ponosno šolsko poslopje, ktero je vzrastlo med tem časom, ko mene ni bilo v Bohinji. Saj šolska poslopja povsod rastejo, po nekterih krajih so že viša od cerkev in farovžev. No, pa to poslopje se mi ni videlo nič sumljivo.

(Dalje prih.)

ne bode posebno na kvar lastnim prihodkom države. Za prihodnje leto bodo prihodki in stroški v ravnotežju. Sicer se priznava, da občinski in šolski davki ljudstvo hudo pritiskajo in da so uradniki slabo plačani, vendar misli vlada predložiti postavbe, ki bodo to stvar na bolje obrnile. Vlada bode predložila načrt postavbe, da se direktni osebni davki premene v davek od kapitala. Država je zopet več železnice prevzela v svoje roke, in gradila nekaj novih in bode tudi v prihodnjem letu v tem smislu delavna. Tudi se bode predložilo več načrtov za vodna pota. — Za Hanoveransko bode vlada predložila načrt za novo osnovo politične uprave, da bode slična upravi po drugih deželah. Tudi se bode zboru predložil lovski red veljaven za vso monarhijo namesto sedanjih lovskih postav. Konečno povabi nagovor poslanca, da naj se složno z državno vlado lotijo svojega dela. S temi besedami je bil otvorjen pruski deželni zbor.

Nemškega princa na Španjsko potujočega po celi Italiji časnikarstvo navdušeno pozdravlja.

O razžaljenji **španjskega kralja Alfonza** v Parizu je menda sedaj med Madridom in Parizom stvar dognana. „Gazeta de Madrid“ prinaša diplomatično noto, v kateri se sočutne razmere med francoskim in španjskim narodom povdarjajo. Francoske republike predsednik Grevy šel je 30. septembra v Madrid kralju Alfonzu poklanjat se, ter ga je ob enem v imenu francoskega naroda za odpuščanje prosil zaradi velike sramote, ki se je Alfonzu v Parizu prigodila. Prosil ga je, naj se kralj Alfonz banketa vdeleži, ki ga republika njemu na čast v Eliseji priredi. Kralj je obljubil banketa se vdeležiti.

„Reuterjev bureau“ iz Šangaja poroča, da je v Hankau došel nek adjutant, ki za slučaj vojske med **Francози** in **Kitajci** nabere 20.000 prostovoljcev.

Na **Irskem** so se zopet „mesečnjaki“ (mondscheinbande), oglašati jeli. Po trije in štirje hodijo skupaj ter se tu pa tam oglašajo in povsod orožja in denarja zahtevajo, da si bodo smodnika kupili.

Nihilisti, ta strašna kuga v človeškem javnem življenju, jeli so se na Ruskem zopet gibati ter prav predrzno postopati. Izdali so brošurico „Listok narodnoj volji“ po 20 kopekov, kjer pišejo: „Mar li nismo mi odločeni, da si naložimo butaro sedanjega trenutka na naša pleča? Možje po deželi naj pomislijo, da se v naših rokah le jedno sredstvo nahaja in to je — terorizem (strahovanje). Nikakor se ga z lahkim srecem ne poslužujemo, toda moramo se ga in sila razmer in človeška slabost silite nas k njemu. Zopet bo tekla kri in — obešali nas bodo! Odgovarjali za to kri pa ne bodo sami oni, ki so pri vladi na krmilu, temveč tudi vsi oni, ki imajo postavna sredstva v rokah, pa se za peč v kot skrivajo, kadar jim kdo kategorično zapove: „molčite!“

Turška država ima bodoči primanjkljej nič manjši nego šest milijonov funtov šterlingov, kar je po našem v okroglem številu šestdeset milijonov gold. Naj pa še kdo reče, da Turčija ni „bolni mož“! Za državo, ktera ima šestdeset milijonov primanjkljaja, tudi sv. Peter nima zdravila!

Iz Kahire, 19. nov. Britski konsul Monerief potrjuje, da je bil egiptovski oddelek 6. t. m. potolčen pri Tokkar-u, 45 milj na jugu od Suakim-a ob Rudečem morji. Od 500 mož se jih je rešilo le 14 v Suakim. Uporniki so napadli 12. t. m. tudi Suakim, a odgnali so jih. Bojé se novega napada. Prebivalstvo iz Suakima bega, nekaj jih je prišlo v Jeddah. Pobiti Egipčani so bili namenjeni v podporo vojakom v Sudanu. — Uradno se tudi nannanja, da je bil angleški konsul Suakim-u umorjen.

Izvirni dopisi.

Iz kamniške okolice, 18. nov. Po opravih sem bil v soboto 10. novembra v Lukovici, kar zagledam na cesti na težkem vozu

naložen lep veliki zvon; ko stopim bližej, bliža se mi voznik, ki pripoveduje, da je zvon od Samasse, zvonarja v Ljubljani, vlit in da je namenjen za neko podružnico obširne mozirske fare na Štajarskem. Čudil sem se, ko sem bral napis na zvonu, in sem posnel, da je bil ta zvon darovan od dveh dobrotnikov in sicer od Janeza in Urše B. — Janez B. je že umrl, Urša B. pa še živi. Ravno ta Urša B. je poprej zvon v Ljubljani plačala in se je potem na istem vozu peljala nazaj, na katerem se je vozil zvon. Zvon tehtal je 18½ stotov, jarm, kembelj in drugo 7 stotov, in vse skupaj veljalo 1930 gold. Res čuditi se moramo veliki gorečnosti in darežljivosti te vdove in njenega pokojnega moža! Zvon bode pel na čast božjo, živim in mrtvim v izveličanje, ko se bota dobrotnika že pozabila, a njuno dobro delo njima bo sledilo v večnost. Slovenci pa imajo lep izgled kerščanske darežljivosti, ktere ga naj bi zlasti premožni posnemali, kolikor jim je moč.

Naj „Slovenec“ tudi razglasi novico, da so blizo Moravě našli izdaten premogov rudokop. Naleteli so pri kopanju premoga na eno plast okamnelih snovin, kakor rib, mušelnov itd., katerih tudi jaz nekaj hranim. Naj s tem natoroznance na te važne snovine opozorim.

Iz Novomesta, 19. nov. Gospod vrednik! Iz metropole dolenjske dobivate kaj malo dopisov. Zakaj pa mi ne dopisujete? bodete nekoliko nevoljni vprašali. To Vaše vprašanje je popolnoma opravičeno; a vsaka prikazen mora imeti svoj vzrok, vsak dopis svoj povod. Povod mojemu dopisu pa je včerašnji koncert v gimnazijski dvorani. Bil je krasen večer, zabava izvrstna za uho in sree.

Prebivalci, zlasti manjših mest, imajo kaj radi kako „komedijo“ („a hetz“ bi Dunajčan rekel). A Bog varuj, da bi jaz ta koncert primerjal komediji, kajti bil je v vseh svojih delih dovršen. Le to sem hotel reči, da tudi naši meščani imajo radi kako veselico, zlasti v teh šmentano dolgočasnih in dolgih jesenskih večerih. „Zimskih“ pač še ne morem reči, ker pravega mraza do sedaj še nismo imeli. Pač nam je sv. Martin prinesel nekaj snega, pa ga samo pokazal, ker kmalu je zlezel v mokro zemljo. Edino Gorjanec ga ne pusti raz sebe, in je še vedno ž njim pokrit.

Vidite, gospod vrednik, če človek le preveč rad govori, vse drugo spravi na dan, le tega ne, kar se je namenil. Namenil sem se popisati koncert in zdaj govorim o vremenu. Da pa Vaše potrpežljivosti preveč ne trpinčim, in da moj dopis ne pade v žrelo, imenovano „Papierkorb“, hočem ad rem.

Koncert je bil napovedan ob 6. uri zvečer. Zbralo se je nepričakovano mnogo odličnega občinstva. Deklamacije bile so izbrane in izvrstno prednašane. Dijaki so pokazali, da se ne učijo pesmic samo na pamet, ampak da jih tudi v srcu občutijo. O petji ne bom govoril veliko, zadosti je povedano, da pevovodja je P. Hugolin. Le eno pesmico naj omenim. Bil je duet „Volkslied“ (Mendelsohn) s spremljevanjem harmonije. Da, ta pesem nas je očarala. Ta krasni sopran, ta mило domači alt! (Ko „zgun“ bi rekel naš „padgjure“.) Na splošno zahtevanje sta jo dijaka morala ponavljati.

Za sklep je bila igra. Stopilo je na oder nekaj prvošolcev s knjigami v roki, znamenje, da so prišli v šolo. Ko pozvoni, prikaže se na oder častitljiva oseba, bil je učitelj. Po kratkem, se vé da nemškem nagovoru, vršil se je izpit iz nemške „šprahlere“. A učitelj ni

bil nič zadovoljen, ker učenec je prav slabo odgovarjal. Bolje pa, da, jako dobro so se obnesli njegovi deklamovalci in „padgjurski“ deček. Slednjič zapojó pesem „od straže Hrvške“ in šola je bila končana. Učitelj še prav trdo zabičuje učencem, naj gredó lepo mirno in tiho iz šole. A učenci ne zmené se za njegove besede, med glasnim petjem in ropotom odidejo. Učitelj ves obupan gleda za njimi in pravi: „Vse moje opominjevanje je zastoj; jaz se ne bom več trudil, raje grem v gostilno“. Jaz pa končam svoj dopis. Z Bogom!

Iz Boh. Bistrice, 19. nov. V noči od nedelje do ponedeljka ulomil je neznan hododelnik v farno cerkev na Boh. Bistrici s silo, razbil tabernakelj ter iz njega vkradel srebrno pozlačeno monštranco, v kateri je bilo Najsvejteše ter vse skupaj odnesel. Odrtgjal je namreč pri stari cerkvi na strani proti novi cerkvi mrežo na oknu, šipe sam razdrobil ter se splazil v cerkev, kar je prav lahko storil, ker je okno prav nizko postavljeno, zunaj pa je prislomil neko desko in po tej prišel v cerkev. Potem je odrtgjal od vrat tabernakeljna sveti križ in druge olepšave, in ker ključa ni mogel dobiti ali tudi časa ni imel, odrtgjal je z neko železno kljuko vrata ter vzel silno lepo, staro in dragoceno monštranco, ktera je bila prav težka in okoli 300 gold. vredna.

Ciborij, v katerem so bile sv. hostije, je postavil na altar, ga tam pustil stati in tako stoječega je zjutraj cerkvenik dobil.

Ne morem popisati strahu in žalosti našega za čast Božjo tako vnetega gosp. župnika, ko mu zjutraj pové cerkvenik, kaj se je zgodilo. Vse ljudstvo žaluje, ali tolaži nas le to še, da to hudodelstvo je gotovo doprinesel tuj človek, ker kaj tacega si še misliti ne moremo od naših poštenih Bohinjcev, kateri so že toliko storili za novo cerkev in še vedno z veseljem vse storé, kar je le mogoče.

Nova cerkev je dozidana in pokrita; tudi zvonik bo te dni popolnoma pokrit in tudi strelovod je že na njem. Ako ljubi Bog dá srečo, prihodnje leto bo blagoslovljena in tako vroča želja našega g. župnika in vseh faranov spolnjena. — Prosimo, ako bi kdo kaj zvedel o hudodelniku, naj to naznani g. župniku.

Iz Maribora, 19. nov. (Dr. Dominkuš-eva svečanost) 11. t. m., o kateri je „Slovenec“ že poročal, bila je sijajna. V zalo okinčanih dvorinah tukajšnje čitalnice (okinčbo je preskrbel g. Jože Rapoc, za kar mu slav. odbor izreka najtoplejšo zahvalo) zbralo se je nad 70 prijateljev in častiteljev gospoda slavljenca, med njimi gosti iz Ptuja (16 vrlih pevcev), Ormuža, Sevnice, Slov. Gradca in mariborske okolice. Predsednik slavnostnega odbora g. prof. Lavtar otvori ob poldeveti uri slavnost in povdarja, da, ko so se dne 9. julija t. l. o prihodu našega presvitlega cesarja zbrale mariborske Slovenke, gospe in gospodične, v čitalničnih dvorinah, da so olepšale hram s slovestnimi venci, ter naredile iz male hiše tiho svetišče, v katerem gojimo mariborski Slovenci svoj preljudi materin jezik, — pač nikdo ni mislil, da se bodo presvitli cesar tudi na moža iz naše srede ozrl, ter ž njim odlikovali tudi mariborsko čitalnico. Poklonili so društveniku te čitalnice, mnogozaslužnemu narodnjaku, preč. gosp. dr. Dominkušu Franc Josipov red. Zato zakliče govornik Njih Veličanstvu presvitlemu cesarju, kateri vse svoje narode enako ljubi, trikrateno živio! čemur navzoči živahno pritrdijo. Ko so

živio-klici potihnili in ko so bili pevec zapeli cesarsko posem, nadaljuje govornik:

„Kdo ne pozna vsaj po glasu slavnega kraja Središče, katerega smemo z zlatimi črkami zapisati v slov. zgodovino, kajti ta kraj stoji vedno zvesto na strani svoje slovenske matere, naj se zaletavajo v njega še tako burni valovi naših nasprotnikov.“

Tu so se rodili slavni možje. Štefan Modrinjak, 23. dec. 1774, pozneje župnik pri sv. Miklavžu v Ljutomerskih gorah, kjer je umrl 8. okt. 1827. On je prvi ognjevit in duhovito s svojimi pesnimi vzbujal slov. rodoljubje med štajarskimi Slovenci. V Središču se je rodil Blaž Kosi, in sicer 27. jan. 1773, ki se je odlikoval po svojem poštenju in je tudi slovel kot pisatelj. Ignacij Kollmann, duhovit estetik in pošten značaj, pisal je o njem v svojem listu „Der Aufmerksame“ 10. oktobra 1822: Der Weg führte durch Weingebirge und Auhöhen nach Leskovec, wo die Bekanntschaft des Herrn Pfarrers Blasius Kosi jedes Herz erfreute. Tako je sodil Nemec o Slovenen in je pripoznal njegove zasluge. Kosi je umrl v Leskovcu 22. avg. 1850. V Središču se je rodil 15. avg. 1808 dr. Kočevar, ces. svetovalec, vrl zdravnik, pisatelj slovenski in velik dobrotnik naše mladine. Umrl je letos 22. febr., spremljevan od mnogobrojnega ljudstva in odličnih Slovencev iz vseh krajev do svojega večnega prebivališča. Kdo ne pozna Središča, kateri kraj nikoli ne pozabi, da je na slovenskih tleh, med tem, ko drugi plešejo okoli zlato obetajočega — tujea. V tem Središču rodil se je Andrej Dominkuš, oče našega slavljenca l. 1796. Bil je dolgoleten oskrbnik škofove grajsčine lipniške. Na tujih tleh ostal je Andrej Dominkuš rodoljub; radi so zahajali k njemu Slovenci, med njimi Stanko Vraz. Domoljubno je izredil svojo nado, svoj ponos — sina Ferdinanda — našega slavljenca. Ferdinanda je vleklo v domovino, kjer se je naselil. Nevosto si je izbral v srečo slov. dežel, v slovenski Ljubljani, kamor je prišel njen oče Martinčič iz Železnikov, v katerih so rojeni Levičniki, vrlji Slovenci in pisatelji, in dr. Crobath, oče znane slovenske pisateljice Lujze Pesjakove, iz kraja, kateri šteje mnogo slovenske inteligence. Oče Martinčič si je pridobil v trgovstvu slavno ime.

(Konec prih.)

Domače novice.

(Duhovsko podporno društvo) imelo je danes popoldne svoje zborovanje v škofiji.

(Občni zbor družbe kmetijske) je bil danes kaj živahen, vdeležba mnogoštevilna, kakor še nikoli. Bilo je burno. Nadrobneje poročilo prihodnjije.

(„Banka Slavija“ v Pragi) podarila je za „Narodni dom“ v Ljubljani lepo svoto 1000 goldinarjev. Slava!

(Somenj) je še zdaj zelo živahen, skoro vsake stroke trgovci pohvalijo se z njim. Danes je bilo to menda posebno še zavoljo zborovanj raznih družeb.

(Imenovanje.) Finančni sekretar Martin Golf v Ljubljani postal je finančni svetovalec.

(Slovenska predstava) v ponedeljek zvečer je zopet gledališče napolnila. Dramatično osobje si je na vso moč prizadevalo, da je iz slabe igre „Alfonz“, ki je morda za francoski salon prav spretna, za naše razmere pa popolnoma neprilika, storilo, kar je bilo največ mogoče, kar je občinstvo tudi z obilnim rokopleskom

priznavalo. — Kar pa plačujočega občinstva nikakor ni zadovolilo, je bila jako površna in pomanjkljiva godba, na kar merodajno mesto blagovoljno opozorujemo.

(Učiteljske službe so razpisane.) Na enorazredni ljudski šoli v Dragatušu nadučiteljeva služba, 500 gold. in stanovanje in doklade. Na štirirazredni ljudski šoli v Metliki II. učiteljska služba 500 gold., začasno ali tudi provizorno. Oboje do 15. decembra t. l. pri okrajnem šolskem svetu v Črnomlju. — Na dvorazredni ljudski šoli v Črmošnjicah II. učiteljska služba l. p. 400 gold., do 5. decembra pri okrajnem šolskem svetu v Rudolfovem. — Na enorazredni ljudski šoli v Podragi učiteljska služba letne plače 400 gold. do 15. decembra pri okrajnem šolskem svetu v Postojni. Na štirirazredni ljudski šoli v Ribnici IV. učiteljska služba l. plače 400 gold. stalno, do 15. decembra pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kočevju.

Razne reči.

— Iz Radovice, 18. nov. Poročam Vam o silnem hudodelstvu, ki se je zvršilo v sosednjih Leščah, župe svetonedelske, v Žumberku. Brata Pavnovič sta celino krčila in se sprla zavolj meje. Ko se stareji brat obrne, ga mlajši s sekiro po vratu vdari, da zadeti takoj pade in umrje. Bratomorea so žandarji danes k sodišču v Kostanjevac odpeljali.

— O synodi. Iz Maribora se nam poroča, da se „acta synodi dioec. Lavant.“ v Leonovi tiskarni marljivo tiskajo. Peta pola je že stavljena. Ena ali dve poli utegneta še slediti. Do konca meseca novembra bo tisek gotov. Potem se bodo broširale in razpošiljale, tako da jih do novega leta 1884 vsak naročnik lahko dobi.

— „Ordo providendi infirmos“ naslov je mali knjižici, ki še te dni izide popravljena in pomnožena v J. Leonovi tiskarni v Mariboru na svitlo.

— V Warnsdorfu na severnem Českem je prestopila občina k staro-katolikom, in to baje iz narodnostnih prepričkov. Ako prašajo ljudi, zakaj ste odpadli, pravijo: škofje in viša duhovščina so nas Čehom izdali, ker so glasovali s Čehi in judi, zato pa nečemo nič slišati o njih. Rimska duhovščina je po njih nazorih kriva, da so vstavoverci v državnem in v deželnem zboru v manjšini, zato pa hočejo svojim duhovnom kljubovati, da prestopijo k staro-katolikom. Drugi teh odpadencev se pa spodtikujejo nad šolsko novelo, ker nekaj malega privošči katoliški cerkvi. Organ teh Nemcev je nagovarjal k odpadu, ali naj prestopijo k protestantizmu ali k staro-katoličanstvu, potem pa ni treba vodji biti katoliku. — Vnemarnost do vere pripelje k odpadu, in izgovorov za to se ne manjka.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 20. nov. Skupna ministra, ministri grof Taaffe, Dunajevski, Pino in Welsersheimb podali se bodo bodoči teden v Budapešto, da se ondi posvetujejo z madjarskimi ministri, ki zaradi državnega zbora ne morejo na Dunaj, o zadevah administrativnega (opravnega) zadržaja, katere so že za časa delegacij pričeli in jih hočejo sedaj dognati.

Tujci.

19. novembra.

Pri **Maliči**: Julij Knotz, kup. potovalec, s soprogo, z Dunaja. — Lavoslav Weltmann, kup. potovalec, z Dunaja. — D. Holtesz, kup. potovalec, z Dunaja. — Janez Moze, z Vipave.

Pri **Južnem kolodvoru**: Lud. Haydn, kup. potovalec, iz Grada. — Josip Kobilar, agent, iz Litije. — Marija Keber, iz Pulja. — Josip Barninger, pivovar, iz Ljubljane.

Dunajska borza.

20. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	78	gl.	85	kr.
Sreberna „	79	„	45	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	„	15	„
Papirna renta, davka prosta	93	„	40	„
Ogerska zlata renta 6%	120	„	—	„
„ „ 4%	87	„	—	„
„ papirna renta 5%	84	„	95	„
Kreditne akcije	160	gld.	280	60
Akcije anglo-avstr. banke	120	gld.	105	50
„ avstr.-ogerske banke	835	„	—	„
„ Länderbanke	107	„	80	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	624	„	—	„
„ državne železnice	309	„	25	„
„ Tramway-društva velj.	170	gl.	218	10
4% državne srečke iz l. 1854	250	gl.	119	50
4% „ „ 1860	500	„	132	20
Državne srečke iz l. 1864	100	„	171	—
„ „ 1864	50	„	170	75
Kreditne srečke	100	„	172	—
Ljubljanske srečke	20	„	23	—
Rudolfove srečke	10	„	19	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	„	—	„
London	120	„	40	„
Srebro	—	„	—	„
Ces. cekini	5	„	73	„
Francoski napoleond.	9	„	57 1/2	„
Nemške marke	59	„	10	„

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot pouarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hušja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročil. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(15) posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vrtoglav, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice, c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želodeu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.